

Nowa Sól, dnia 01/07/2026

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Dotyczy: potrzeby systemowego uregulowania zawodu naturopaty oraz dialogu w procesie legislacyjnym

Szanowny Panie Rzeczniku,

w imieniu Polskiej Izby Gospodarczej Naturopatów pragniemy wyrazić uznanie za stanowisko przedstawione przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich w toku prac nad projektem ustawy o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

Z radością przyjęliśmy fakt, że Rzecznik zwrócił uwagę na kwestie fundamentalne z punktu widzenia demokratycznego państwa prawa, w szczególności potrzebę zachowania gwarancji procesowych, proporcjonalności działań organów administracji oraz pewności prawa. W pełni podzielamy przedstawione w tym zakresie stanowisko i cieszy nas, że w debacie dotyczącej ochrony zdrowia dostrzeżono również konieczność poszanowania praw obywateli oraz przedsiębiorców prowadzących legalną działalność gospodarczą.

Jednocześnie chcielibyśmy wykorzystać tę okazję do przedstawienia szerszej perspektywy naszego środowiska oraz kierunku działań, które — w naszej ocenie — mogą realnie przyczynić się zarówno do zwiększenia bezpieczeństwa pacjentów, jak i uporządkowania obszaru naturopatii w Polsce.

Polska Izba Gospodarcza Naturopatów stoi na stanowisku (PIGN), że zawód naturopaty powinien zostać uregulowany ustawowo. Nie postrzegamy regulacji jako zagrożenia, lecz jako niezbędny element budowania odpowiedzialnego, transparentnego i bezpiecznego systemu ochrony zdrowia służącego zarówno obywatelom, jak i osobom wykonującym ten zawód.

W tym celu opracowaliśmy projekt ustawy o zawodzie naturopaty, którego podstawowym założeniem nie jest ochrona interesów określonej grupy zawodowej, lecz systematyczne podnoszenie kwalifikacji, poziomu wiedzy i odpowiedzialności osób wykonujących zawód naturopaty.

Naszym celem jest odejście od obecnego modelu, w którym o kompetencjach mogą decydować wyłącznie krótkotrwałe kursy lub pojedyncze certyfikaty. Uważamy, że bezpieczeństwo obywateli wymaga stworzenia systemu opartego na rzetelnej edukacji, jasno określonych wymaganiach kwalifikacyjnych, weryfikacji wiedzy, ustawicznym doskonaleniu zawodowym oraz odpowiedzialności za wykonywaną działalność. Tylko w ten sposób możliwe jest budowanie zaufania społecznego oraz wyraźne oddzielenie osób odpowiednio przygotowanych od tych, które nie posiadają wystarczających kompetencji.

Naturalną konsekwencją takich rozwiązań jest utworzenie przez PIGN w BIP jawnego rejestru naturopatów obejmującego osoby spełniające ustawowe wymagania i prowadzących działalność gospodarczą w ochronie zdrowia

obywateli. Rejestr taki daje obywatelom możliwość łatwej weryfikacji kwalifikacji osoby, z której usług zamierzają skorzystać, zwiększając przejrzystość rynku i bezpieczeństwo pacjentów.

Równie istotnym elementem proponowanego modelu jest odpowiedzialność zawodowa. Naturopaci zrzeszeni w naszej Izbie przeszli szkolenie i posiadają umiejętności udzielania pierwszej pomocy i działają wyłącznie w granicach swoich kompetencji. W sytuacjach, które wykraczają poza kompetencje naturopaty, powstrzymują się oni od formułowania ocen, zaleceń lub sugestii i kierują daną osobę do lekarza lub innego właściwego specjalisty. Postrzegamy rolę naturopaty jako wsparcie w zakresie profilaktyki, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia, a nie jako zastępowanie diagnostyki czy leczenia prowadzonego przez osoby wykonujące zawody medyczne.

Jednocześnie pragniemy podkreślić, że w strukturach naszej Izby działają osoby posiadające wysokie kwalifikacje zawodowe na poziomie doktoranckim i profesorskim, w tym biegły sądowy w dziedzinie naturopatii. Pokazuje to, że środowisko dysponuje wiedzą ekspercką, która mogłaby stanowić wartościowy wkład w proces tworzenia racjonalnych i skutecznych regulacji ochronie zdrowia publicznego.

Nie można również pomijać faktu, że znaczna część społeczeństwa korzysta lub chce korzystać z naturalnych metod wspierania zdrowia. Niezależnie od różnic w ocenie poszczególnych metod, zjawisko to stanowi trwały element współczesnej rzeczywistości. W wielu państwach na świecie w tym europejskich odpowiedzią na ten trend nie jest marginalizacja tego obszaru, lecz tworzenie przejrzystych regulacji, podnoszenie kwalifikacji osób wykonujących te zawody oraz rozwijanie modelu współpracy pomiędzy medycyną konwencjonalną a odpowiedzialnie uregulowanymi zawodami zajmującymi się profilaktyką i wspieraniem zdrowia.

Z tego względu z niepokojem przyjmujemy fakt, że pomimo deklaracji strony rządowej, iż projektowane przepisy nie są wymierzone w osoby zajmujące się ziołarstwem, naturopatią, profilaktyką czy naturalnymi metodami wspierania zdrowia, treść projektowanych regulacji nadal pozostawia zbyt szerokie pole interpretacyjne. Brak precyzyjnych definicji oraz jasnych wyłączeń, powoduje, że legalnie działający przedsiębiorcy mają uzasadnione obawy, czy ich działalność nie zostanie w przyszłości zakwalifikowana jako praktyka naruszająca zbiorowe prawa pacjentów lub praktyka pseudomedyczna.

Obawy te wzmacnia fakt, że środowisko naturopatów nie zostało realnie dopuszczone do merytorycznej dyskusji nad projektem, również na etapie prac parlamentarnych. W konsekwencji przepisy, które potencjalnie mogą wpływać na sytuację prawną osób wykonujących działalność w obszarze naturopatii, powstają bez rzeczywistego udziału organizacji reprezentujących to środowisko.

Tym bardziej niepokojące jest to, że pomimo przygotowania kompleksowych propozycji legislacyjnych oraz wielokrotnie deklarowanej gotowości do współpracy z administracją rządową, środowisko naturopatów nie zostało w praktyce włączone do merytorycznego dialogu nad rozwiązaniami, które bezpośrednio dotyczą wykonywanej przez nie działalności. Wielokrotnie zwracaliśmy się do właściwych organów z propozycją współpracy oraz przedstawiliśmy gotowe rozwiązania legislacyjne, jednak nie doprowadziło to do rzeczywistej wymiany argumentów ani wykorzystania wiedzy praktyków.

W naszej ocenie pytanie nie brzmi, czy naturopatia powinna zostać uregulowana. Odpowiedź na to pytanie jest jednoznaczna — tak.

Istotą dyskusji pozostaje natomiast to, czy regulacje będą tworzone w dialogu z przedstawicielami środowiska, którzy pracują nad podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, bezpieczeństwa pacjentów oraz profesjonalizacją zawodu, czy też bez ich udziału.

Wierzimy, że jakość stanowionego prawa zależy nie tylko od słuszności jego celu, ale również od sposobu jego tworzenia. Jesteśmy przekonani, że rzeczywisty dialog z organizacjami reprezentującymi dane środowisko zwiększa szansę na stworzenie regulacji skutecznych, proporcjonalnych i odpowiadających rzeczywistym potrzebom społecznym.

Mając na uwadze konstytucyjną rolę Rzecznika Praw Obywatelskich jako strażnika praw i wolności obywatelskich oraz standardów demokratycznego państwa prawa, zwracamy się z uprzejmą prośbą o dalsze monitorowanie procesu legislacyjnego.

Zwracanie uwagi na potrzebę prowadzenia rzeczywistego dialogu z reprezentatywnymi organizacjami środowiskowymi przy opracowywaniu regulacji dotyczących ich działalności odbieramy jako realną pomoc dla środowiska.

Deklarujemy pełną gotowość do przedstawienia Biuru Rzecznika Praw Obywatelskich opracowanego przez Izbę projektu ustawy o zawodzie naturopaty oraz do udziału w każdej merytorycznej dyskusji, której celem będzie stworzenie rozwiązań zapewniających wysoki poziom bezpieczeństwa obywateli przy jednoczesnym poszanowaniu zasad demokratycznego państwa prawa.

Z wyrazami szacunku,

Prezes Polskiej Izby Gospodarczej

Eugeniusz Winiecki

prezes@pign.pl tel. +48 601 801 156

<https://pign.pl>